

Aandoening

# Syndroom of ziekte van Cushing

Het syndroom van Cushing is een verzamelnaam voor alle klachten die ontstaan als u langere tijd te veel van het hormoon cortisol in uw bloed heeft. Klachten kunnen onder andere zijn: vermoeidheid, spierzwakte en gewichtstoename.

Cortisol wordt aangemaakt door de bijnieren. Er zijn verschillende oorzaken waardoor de bijnieren te veel cortisol aanmaken.

- Er kan sprake zijn van een goedaardige- of kwaadaardige (zeldzaam) tumor in de bijnier die teveel cortisol aanmaakt.
- Ook kan er een goedaardige tumor in de hypofyse zitten, waardoor de bijnier te veel gestimuleerd wordt tot het maken van cortisol.
- Als er sprake is van een tumor in de hypofyse, wordt dit de ziekte van Cushing genoemd.
- Soms wordt het syndroom van Cushing veroorzaakt door het gebruik van bepaalde medicijnen. Het komt vooral voor bij langdurig gebruik van het medicijn Prednison.

Meer informatie? Kijk op de website van de Bijniervereniging NVACP.

(<https://bijniervereniging-nvacp.nl/bijnieraandoeningen/syndroom-van-cushing/>)

## Onderzoeken

Het is lastig om het syndroom of de ziekte van Cushing aan te tonen.

Meestal krijgt u eerst een bloed-, urine- en/of speekselonderzoek om vast te stellen of uw bijnieren teveel cortisol aanmaken. Daarnaast kan uw internist verschillende vervolgonderzoeken laten doen om vast te stellen of de oorzaak van de verhoogde cortisolaanmaak vanuit de bijnier of de hypofyse komt. Deze vervolgonderzoeken zijn: Een dexamethason onderdrukkingstest, een CT-scan en/of een MRI-scan.

## Bloedprikken

Bij bloedonderzoek nemen we een of meer buisjes bloed af met een hol naaldje. Dit bloed wordt vervolgens in het laboratorium onderzocht door een analist.

Bloedonderzoek of onderzoek van urine of ontlasting is nodig wanneer de huisarts of specialist meer te weten wil komen over uw gezondheid. De arts laat ook onderzoek doen om het verloop van ziekte en het effect van een behandeling te bepalen.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/bloedprikken>

## Urineonderzoek

Urineonderzoek kan nodig zijn wanneer de huisarts of specialist denkt dat er sprake is van een ziekte.

U krijgt van uw behandelend arts hiervoor de juiste materialen mee. Dit is een pakketje met een combinatie van een urinepotje en een urinebuis. Specifieke instructies voor het verzamelen van uw urine, krijgt u van de arts die het onderzoek aanvraagt.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/urineonderzoek>

## Speeksel verzamelen voor onderzoek

U verzamelt het speeksel in een speciaal buisje. U hoort van uw arts waar u rekening mee moet houden, zoals het tijdstip van verzamelen, dieet of medicatie. De arts laat in het laboratorium uw speeksel onderzoeken.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/speeksel-verzamelen-voor-onderzoek>

## Dexamethason onderdrukkingstest

Met een dexamethason onderdrukkingstest kan de arts de ziekte van Cushing (<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/syndroom-ziekte-van-cushing>) aantonen door het cortisolgehalte in uw bloed te meten.

Bij deze test gebruikt u dexamethason. Dit is een kunstmatig cortisolachtig hormoon dat de cortisolaanmaak remt. De volgende ochtend laat u bloedprikken om het cortisolgehalte te bepalen. Bij gezonde mensen is het cortisol dan bijna niet te meten, terwijl dit bij mensen met het syndroom van Cushing wel te meten is.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/dexamethason-onderdrukkingstest>

## CT-scan algemeen

Bij dit onderzoek worden afbeeldingen gemaakt van uw lichaam door middel van een smalle bundel röntgenstralen.

CT-scan staat voor Computer Tomografie.

**LET OP!** U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens EEN DAG vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/ct-scan-algemeen>

## MRI- en MRA-onderzoek

Met behulp van het MRI-onderzoek kunnen pezen, spieren, hersenweefsel, kraakbeen, tussenwervelschijven, organen of bloedvaten zichtbaar worden gemaakt.

Een MRA-onderzoek is bijna hetzelfde als een MRI-onderzoek, maar bij MRA-onderzoek worden alleen de bloedvaten bekeken. Om de bloedvaten duidelijk zichtbaar te maken krijgt u meestal een contrastvloeistof toegediend via een infuus. Voor de leesbaarheid spreken we hieronder verder alleen over 'MRI-onderzoek', maar alle informatie is ook van toepassing op het MRA-onderzoek.

### LET OP!

- U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens 3 DAGEN vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.
- We vragen u om ruim van tevoren de vragenlijst in te vullen. Heeft u één of meer vragen met JA beantwoord? Neem dan contact op met afdeling Radiologie.

In dit filmpje kunt u zien hoe een MRI-scan wordt gemaakt. In dit filmpje gaat het om een MRI-scan van de lever.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/mri-en-mra-onderzoek>

# Behandelingen

De behandeling bij het syndroom van Cushing is afhankelijk van de oorzaak.

Wanneer er een tumor in de hypofyse of in de bijnier zit, dan proberen we die met een operatie te verwijderen. Een operatie aan de hypofyse moet gedaan worden door een neurochirurg. Wij verwijzen u hiervoor door naar een ander ziekenhuis. Voor een operatie aan de bijnier kunt u wel in het Jeroen Bosch Ziekenhuis terecht. Deze operatie wordt door een uroloog gedaan. Soms is na zo'n operatie behandeling met medicijnen nodig om het tekort aan cortisol en aldosteron aan te vullen.

## Bijnier verwijderen via een laparoscopie

De meest voorkomende reden voor het verwijderen van de bijnier, is dat er sprake is van een gezwel in de bijnier.

Gelukkig zijn de meeste bijniergezwellen goedaardig. Voor de zekerheid wordt het verwijderde weefsel na de operatie altijd nog in het laboratorium onderzocht door een patholoog. De uitslag van dit onderzoek is ongeveer één week na de operatie bekend.

Sommige gezwellen van de bijnier moeten worden verwijderd omdat ze bepaalde stoffen (hormonen) maken waar u klachten van krijgt. Dit kan een hoge bloeddruk zijn (met soms daarbij hartkloppingen en gejaagdheid) of het syndroom van Cushing. Dit syndroom wordt veroorzaakt door een teveel aan corticosteroiden. Dit is een lichaamseigen stof die erg lijkt op het medicijn Prednison. Deze stof veroorzaakt een sterke toename van het gewicht en vaak ook hoge bloeddruk. Het syndroom van Cushing kan het gevolg zijn van een verkeerde aansturing van de bijnieren vanuit de hersenen.

Als andere behandelingen dan onvoldoende helpen, kan het nodig zijn beide bijnieren te verwijderen.

Het kan ook zijn dat er een gezwel in de bijnier zit dat geen hormonen maakt maar dat in de loop van de tijd groeit. Dit kan dan ook een reden zijn om de bijnier te verwijderen.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/bijnier-verwijderen-via-een-laparoscopie>

# Poliklinieken en afdelingen

## Algemene Interne Geneeskunde en Endocrinologie

De internist houdt zich bezig met ziekten van de inwendige organen.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/algemene-interne-geneeskunde-en-endocrinologie>